

Dwaas

Nieuw jaar, nieuwe ParaVisie. Met daarin deze maand de aftrap van een langlopende serie over de Tarot. Iedereen kent ze wel: die gekleurde kaartendecks die inmiddels in talloze varianten verschenen zijn. Oorspronkelijk een laatmiddeleeuws gezelschapsspel, werden de kaarten al gauw geraadpleegd ten behoeve van toekomstvoorspellingen en waarzeggerij. Maar pas vanaf de achttiende eeuw, grappig genoeg samenvallend met de zogenaamde Verlichting, werden de kaarten op grote schaal door mystici, occultisten en geheime genootschappen geadopteerd.

Feit is dat de Tarot bol staat van de symboliek en de spirituele zoeker, naast een blauwdruk van 'het pad', talloze handvatten aanreikt voor een geslaagde gooi naar zelfrealisatie. Misschien enigszins verwijtbaar voor een hoofdredacteur van een spiritueel magazine als ParaVisie, maar zelf heb ik me nooit echt verdiept in de betekenis van de Tarot voor de mens van nu. Op de een of andere manier stonden al die kaarten me tegen. Was ik te lui? Was het niet 'mijn ding'? Zou zomaar kunnen allemaal. Maar wat ben ik auteur Anne-Marie Wegh dankbaar dat zij vanaf dit nummer maandelijks een kaart uit de Grote Arcana voor ons onder de loep neemt. Daardoor begrijp ik nu pas de formidabele reikwijdte en diepgang van die 22 kaarten. Hoe dwaas was ik die te negeren? Enfin, ik mag wel zeggen dat de inzichten van Anne-Marie mijn leven verrijkt hebben. En dan heb ik het niet alleen over haar werk met de Tarot. Lees haar boeken *Ecce Homo*, *Kundalini-ontwaken* en *Johannes de Doper die Jezus de Christus werd* en je begrijpt wat ik bedoel... Fijne maand!

Niels Brummelman

Hoofdredacteur
niels@edicola.nl

Para visie.

TAROT.

Deze maand

0. De Dwaas

Tekst: Anne-Marie Wegh

Foto's: hermetism.free.fr/Avenieres

De tarot heeft een boeiende ontwikkeling doorgemaakt vanaf haar ontstaan in de 14^e eeuw. Oorspronkelijk een kaartspel ontworpen voor recreatieve doeleinden, werd het in de loop van de eeuwen een medium voor waarzeggerij en een voertuig voor esoterische kennis.

Onder invloed van occultisten hebben de afbeeldingen op de kaarten een ware evolutie doorgemaakt. Ze zijn verrijkt met spirituele thema's en symboliek uit onder andere de alchemie, de Bijbel, het Jodendom, de kabbala, de astrologie en de godenmythes van het oude Egypte en de oude Grieken.

Ook het assortiment is explosief toegenomen. Heden ten dage is er keuze uit honderden verschillende uitvoeringen en thema's (China Tarot, Michelangelo Tarot, Gothic Tarot et cetera).

Voor ParaVisie belicht Anne-Marie Wegh iedere maand een kaart uit de grote arcana. Welke herkomst en betekenis hebben de beelden en symbolen die gebruikt zijn door de ontwerpers?

Naast bekende decks als de Tarot van Marseille, Rider-Waite, Oswald Wirth en de Thoth Tarot, wordt ook een heel bijzondere uitvoering van de tarot besproken. In de kapel van het sprookjesachtige kasteel *Château des Avenières* in Frankrijk, zijn de muren bekleed met levensgrote afbeeldingen van de grote arcana in prachtige mozaïek. Een geweldig kunstwerk met deels gangbare, deels unieke symboliek. Een ware schat voor de tarot-liefhebber én de spirituele zoeker!

De grote arcana van de tarot bestaat traditioneel uit 22 kaarten. Arcana komt van het Latijnse *arcanum*, dat *geheim* betekent; een verwijzing naar de esoterische (geheime) kennis die de ontwerpers vanaf de 18e eeuw zijn gaan verwerken in de kaarten.

De betekenis van de archetypes en symbolen die worden gebruikt in de hedendaagse versies van de grote arcana kan niet los worden gezien van de ontwikkelingsgeschiedenis van de kaarten. De eerste eeuwen werd de Dwaas afgebeeld als een haveloze randfiguur, zonder broek aan. Hij leeft in zijn eigen wereld en trekt zich - ogenschijnlijk - niets aan van de kinderen om hem heen die hem pesten (zie illustraties).

In het haar van de dwaas op het Visconti Sforza deck zijn veren gestoken; een verwijzing naar de lichtheid/leegheid van zijn gedachtewereld. Dit beeld wordt onderstreept door de lege blik waarmee hij voor zich uit staart.

Visconti Sforza deck (1454)

Charles VI deck (± 1465)

d'Este deck (± 1473)

De expliciete naaktheid van de dwaas op het d'Este deck, in combinatie met de kinderen die zijn broek naar beneden trekken, zou nu absoluut niet meer kunnen. En blijkbaar vond men ook in de 17^e eeuw al dat onschuld en waanzin beter op een andere manier uitgebeeld kon worden, want op de allereerste Tarot van Marseille, het tarotspel dat de basis heeft gelegd voor alle hedendaagse decks, zien we dat de kinderen vervangen zijn voor een kat (of is het een hond?) die naar de geslachtsdelen van de dwaas springt.

Tarot van Marseille,
door Jean Noblet (±1650)

Etteilla Thoth Tarot (begin 19^e eeuw)

Tarot van Oswald Wirth (1889)

De Etteilla Thoth Tarot van Jean-Baptiste Alliette, het begin van de 19^e eeuw, is het eerste deck waarin zichtbaar esoterische symboliek is verwerkt. Op de kaart van de Dwaas zien een nar die zijn handen voor zijn ogen houdt. De kaart gaat vanaf nu steeds duidelijker onwetendheid, 'niet willen zien', uitbeelden. De andere kaarten van de grote arcana komen te staan voor aspecten van de spirituele weg.

De nar, al dan niet met blote billen, krijgt in de tarot vanaf nu de diepere betekenis van 'de dwaas' die niet de weg naar het Koninkrijk van God gaat. De basis voor deze uitleg zijn Bijbelcitataten als:

Want u zegt: Ik ben rijk en steeds rijker geworden en heb aan niets gebrek, maar u weet niet dat juist u ellendig, beklagenswaardig, arm, blind en naakt bent. (Openbaring 3:17)

Want de wijsheid van deze wereld is dwaasheid bij God... (1 Kor. 3:19)

Oswald Wirth voegt aan de kaart van de Dwaas in zijn tarot deck (1889) een krokodil en een omgevallen obelisk toe. Twee thema's die overgenomen zullen worden door vele andere decks. Zowel de krokodil als de obelisk verwijst naar spirituele onbewustheid.

De Egyptische demon Ammit, 'Verslinder van de Doden'

Krokodil

Een krokodil staat in veel spirituele tradities voor onze meest primitieve driften. Voor de instinctieve impulsen uit ons 'reptielenbrein' (dat deel van onze hersenen dat ook bij reptielen actief is). Opgegeten worden door een krokodil betekent symbolisch gezien volkomen onbewust in het leven staan; voortgedreven worden door dierlijke instincten in plaats van door het hart of de ziel. Een materialistische en genotzuchtige levensstijl.

Een belangrijke demon in het Oude Egypte was Ammit of Ammut, de 'Verslinder van de Doden'. Ammit werd afgebeeld als een samenstelling van de drie gevaarlijkste dieren in Egypte in die tijd: een krokodil, een leeuw of luipaard, en een nijlpaard. Ammit verslond de harten van degenen die een slecht/zondig leven hadden geleid.

In het hindoeïsme is het overwinnen van een krokodil een mythisch thema. Wie zien goden soms afgebeeld rijdend op een krokodil, hetgeen meesterschap over de dierlijke driften symboliseert.

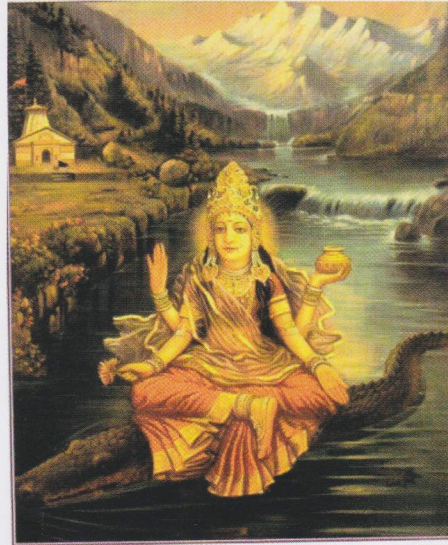
Een ander voorbeeld is de legende *Gajendra en Moksha* (de verlichting van Gajendra) uit een van de heilige geschriften van het hindoeïsme.

De olifant Gajendra wordt tijdens het baden in een meer pijnlijk gebeten in zijn poot door een krokodil en krijgt zichzelf met geen mogelijkheid meer vrij. Aan het einde van zijn krachten (volgens de legende na meer dan duizend jaar) smeekt hij de god Vishnoe om hulp. Als offer houdt hij hierbij een lotus in de lucht. Vishnoe bevrijdt Gajendra door de krokodil te onthoofden met zijn *Sudharshana Chakra* (een ronddraaiende discus met scherpe kartels).

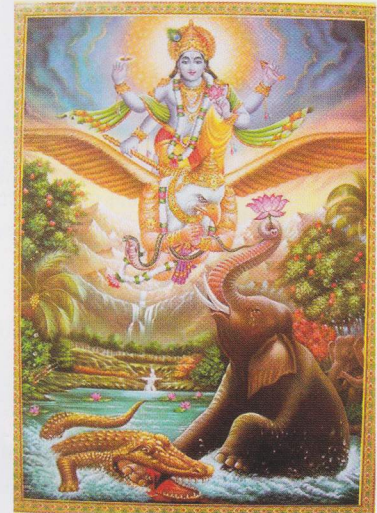
Het verhaal is een metafoor voor spiritueel ontwaken. De krokodil staat voor de dierlijke driften in ons onderbewuste (het meer). De lotus die omhoog gehouden wordt door Gajendra staat voor een geopend kruin-chakra. De moraal van deze mythe is dat Moksha (de staat van verlichting) alleen bereikt kan worden als de dierlijke driften zijn overwonnen. De mens kan dit echter niet op eigen kracht tot stand brengen. Je gaat dit proces aan samen met God.

De zee-god Varuna op zijn Makara, een krokodil-achtig wezen.

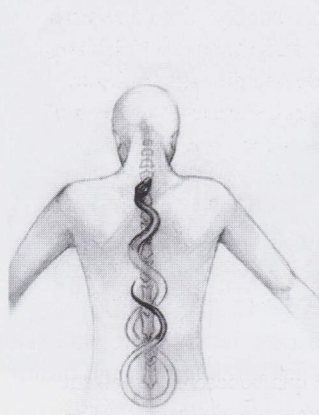
De riviergodin Ganga zittend op haar krokodil

De olifant Gajendra wordt bevrijd door de god Vishnoe

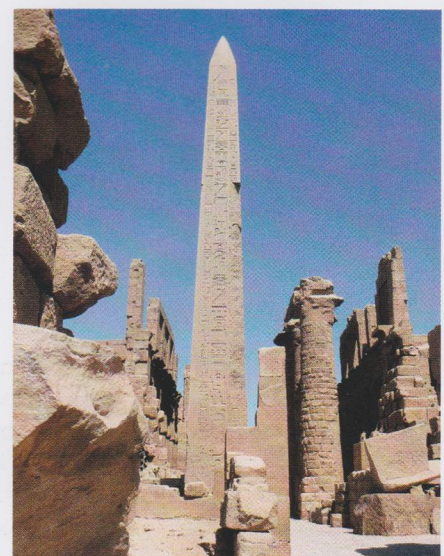
Omgevallen obelisk

Om de aanwezigheid van de omgevallen obelisk in de kaart van Dwaas te begrijpen, moeten we eerst naar de diepere laag van de tarot, die ruim een eeuw geleden is aangebracht door vooraanstaande occultisten als Oswald Wirth, Arthur Edward Waite en Aleister Crowley. Onder hun invloed zijn de kaarten van de grote arcana gaan verwijzen naar onze mogelijkheid tot een kundalini-ontwaken. Gebruikmakend van de kundalini-symboliek uit diverse spirituele tradities, hebben de geestelijke vaders van de grote arcana een plattegrond gemaakt van de weg die nodig is om de goddelijke energie in het bekken (bij het heiligbeen!) te laten ontwaken.

Een pilaar is een universeel symbool voor de wervelkolom, met daarin de ontwaakte kundalini. Zo ook de obelisk uit het Oude Egypte. Deze hoge stenen kolommen, met de vorm van versteende zonnestrallen, symboliseerden de zonnegod Ra. Ze werden geassocieerd met wederopstanding en onsterfelijkheid. Ook werd geloofd dat de geest van Ra in de obelisk woonde. Allemaal eigenschappen die verwijzen naar de goddelijke (zonne-)energie in de wervelkolom van een ontwaakte ('opgestane') mens.

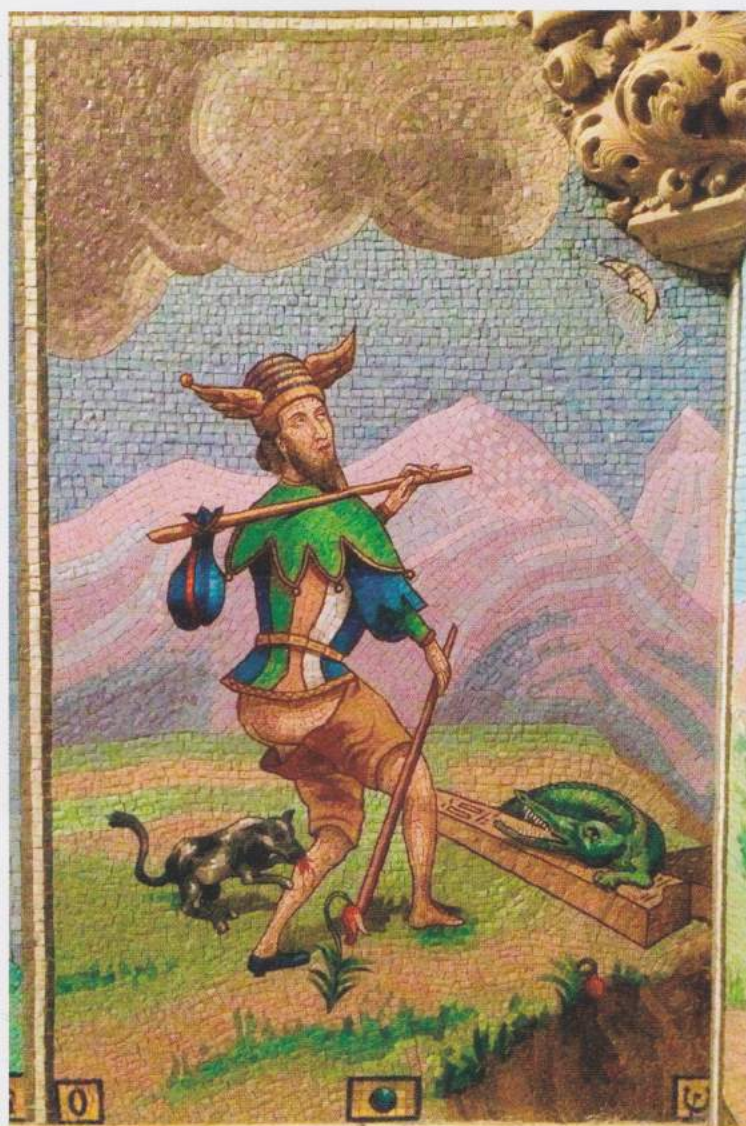
Als we deze betekenis van een rechtopstaande obelisk doortrekken naar een liggend exemplaar, dan staat dit voor een wervelkolom waarin de kundalini (nog) niet stroomt: de wervelkolom van de spiritueel onbewuste dwaas.

Een Egyptische obelisk

De toevoeging van een krokodil aan een liggende obelisk, geeft symbolisch het beeld van de kundalini-energie die gebruikt wordt voor het bevredigen van de dierlijke instincten (de lagere chakra's), in plaats van het verwezenlijken van het hogere.

De Dwaas van Chateaux des Avenières

De Griekse god Hermes met caduceus

Château des Avenières

De tarot van Château des Avenières, uitgevoerd in mozaïek, heeft veel overeenkomsten met de Oswald Wirth tarot. De dwaas draagt ook hier narrenkleding met een afhangende broek (spirituele 'naaktheid'). Zijn bewustzijn is vernauwd. Hij draagt slechts één schoen en lijkt zich niets aan te trekken van de hond die in zijn been bijt. Het gevaar van de krokodil en de afgrond vóór hem lijkt hij niet te zien. Zijn ogen zijn gericht op de maan, een nieuw ingebracht element.

De steeds wassende en afnemende maan is een universeel symbool voor het niet-permanente karakter van de fysieke realiteit. Al het aardse is onderhevig aan cycli van geboorte en sterven, verval en vernieuwing. De maan symboliseert ook de dualiteit; de tegenstellingen waaruit de aardse realiteit is opgebouwd. De altijd schijnende zon vertegenwoordigt het goddelijke, dat eeuwig, één, en onveranderlijk is. Gericht zijn op de maan verwijst naar spirituele onbewustheid, naar gevangen zitten in de dualiteit.

De afgrond op de afbeelding staat voor het onderbewuste, waar dwaas in zal vallen als hij naar de maan blijft kijken. Uniek voor deze tarotuitvoering is de muts van de nar, die vleugels heeft. Dit is een verwijzing naar de Griekse god Hermes (Mercurius bij de Romeinen), die een helm heeft met twee vleugels. Hermes met zijn slangenstaf, de *caduceus*, staat voor de goddelijke kundalini-energie.

Een narrenkap met vleugels, in plaats van een helm, symboliseert, net als de liggende obelisk, dat het spirituele potentieel van de Dwaas niet ontwikkeld is.

Alle elementen op deze kaart sluiten qua boodschap bij elkaar aan en versterken elkaar. De dwaas gaat niet de weg naar God (dat maakt hem een dwaas en 'naakt'). Hij is gericht op de materie (de maan) en staat op het punt om te sterven in spiritueel opzicht (vallen in afgrond of opgegeten worden door krokodil).

>

De Rider-Waite-Smith (RWS) Tarot

Met zijn deck, dat in 1909 uitkomt, breekt Arthur E. Waite met een aantal van de op dat moment ongeschreven regels en gewoontes qua ontwerp en volgorde van de tarotkaarten. Zijn Dwaas is niet een armoedige nar met een beperkt verstand, maar een vrolijke, levenslustige jongeman met de kleren van een prins. Uitvoerend kunstenaar Pamela Colman-Smith heeft er een zonnige kaart van gemaakt met veel nieuwe symbolische elementen.

Waite en Colman-Smith hebben ervoor gekozen om juist het spirituele potentieel van deze eerste kaart (volgens sommigen de laatste kaart) van de grote arcana te benadrukken. We zien een jongeman die onbezorgd rondstapt in een gevaarlijke omgeving (afgrond). Dit is positief uit te leggen als onschuld en optimisme, gevoed door een vertrouwen op God. Een grondhouding die ook in dit geval door Bijbelcitatoren wordt ondersteund.

Als iemand onder u denkt dat hij wijs is in deze wereld, laat hij dwaas worden, opdat hij wijs zal worden. (1 Kor. 3:18)

Maar het dwaze van de wereld heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen, en het zwakke van de wereld heeft God uitverkoren om het sterke te beschamen. (1 Kor. 1:27)

Voorwaar, Ik zeg u: wie het Koninkrijk van God niet ontvangt als een kind, zal het beslist niet binnengaan. (Marcus 10:15)

Colman-Smith heeft diverse elementen verwerkt die de dwaas de potentie van een spiritueel ontwaken geven. Bij haar geen omgevalen obelisk, maar verwijzingen naar de *caduceus*, de staf van de god Hermes, die staat voor een kundalini-ontwaken.

De rode veer die in een S-vorm langs de staf van de dwaas ligt, staat voor de goddelijke energie die vanaf het eerste chakra (kleur rood) opstijgt naar de kruin, zoals de slangen die langs de *caduceus* omhoog kronkelen. Op kaart nummer 19, de Zon, zien we deze rode veer terug. Nu staat hij rechtop op het hoofd van het kind: het proces van ontwaken is voltooid. De armen van de dwaas vormen dezelfde spiraalbeweging als de veer, hetgeen het beeld van de stromende kundalini-energie versterkt.

Aan het einde van de staf hangt een tas met de kop van (waarschijnlijk) een adelaar erop. De adelaar, de koning der vogels, is een universeel symbool voor bewustzijnsverruiming en het goddelijke. Een slim alternatief, bedacht door Colman-Smith, voor de twee vleugels bovenaan een *caduceus*. De staf van de Dwaas wijst naar de zon, symbool voor het goddelijke.

De figuur van een prins staat ook voor een spiritueel potentieel, namelijk het vooruitzicht van een spiritueel koningschap. Een prins staat voor de belofte van het Koninkrijk van God. In sprookjes en mythes is dit een archetypisch thema: de prins die allerlei (spirituele) moeilijkheden moet overwinnen, voordat hij kan trouwen met de prinses (het heilige huwelijk), en op de troon van zijn vader (lees: Vader) kan plaatsnemen. Als illustrator van kinderboeken

kende Colman-Smith ongetwijfeld dit thema en de diepere betekenis ervan. Kaart 4 van de grote arcana, de Keizer, staat voor het verworven spirituele koningschap.

Op de kleding van de prins/dwaas zien we het symbool voor Ether: een wiel met acht spaken. Ether, of energie, is het vijfde element, gezien vanuit een pentagram, en staat in spiritueel opzicht voor de (inwerking van de) Geest.

De witte roos in de hand van de dwaas is een klassiek symbool voor onschuld, zuiverheid en kuisheid. In het RWS-deck komt de witte roos terug bij kaart nummer 13, de Dood. Ze heeft hier de betekenis van spirituele uitzuivering. Op de helm van de Dood zien we opnieuw een rode veer: deze moet ons vertellen dat de kundalini-energie de werkende kracht in het zuiveringsproces is.

De Thoth Tarot

De Thoth Tarot van Aleister Crowley, die voor het eerst uitkwam in 1969, pas 22 jaar na de dood van Crowley, lijkt op geen enkele wijze op zijn voorgangers. Uitgevoerd in een geheel eigen stijl en boordevol symboliek, heeft dit deck sindsdien talloze kunstenaars geïnspireerd bij hun versie van de tarot.

Ook bij Crowley's versie van de Dwaas ligt de nadruk op zijn spirituele potentieel. Dit komt tot uiting door symbolen als de *caduceus*, de vlinder, de witte duif (de Heilige Geest), een zak munten met tekens van de zodiak en planeten, de gier (het Oude Egypte) en de druiventros (goddelijke extase). De groene kleding verwijst naar de mythische 'Groene Man' en de lente en daarmee naar vruchtbaarheid. Hij maakt met beide benen een enthousiaste sprong voorwaarts het ongewisse in.

De zon ter hoogte van zijn kruis is een onvalste verwijzing naar de kundalini-energie. De dennennappel bovenop de *caduceus* staat voor de pijnappelklier, die door de kundalini wordt geactiveerd als deze is opgestegen naar de kruin. De tijger symboliseert het gevaar dat de dwaas het hoofd moet bieden tijdens zijn spirituele reis. Dit dier staat voor de energie van het tweede chakra (kleur oranje). Als de kundalini-energie niet omhoog geleid wordt na het ontwaken, maar blijft 'hangen' in de buik en wordt aangewend voor seksuele activiteiten (tweede chakra), leidt dit tot de spirituele dood (opgegeten worden door de tijger).

De Dwaas van de Thoth Tarot

Waar de krokodil (onderaan de kaart) staat voor onze dierlijke driften in het algemeen, staat de tijger meer specifiek voor de seksuele energie. In het hindoeïsme wordt de tijger - net als de krokodil - gebruikt als rijdier van de goden. De boodschap is: wie het goddelijke wil ervaren, moet meesterschap verwerven over het dierlijke.

Conclusie

De tarot heeft zich in de loop der eeuwen ontwikkeld van een kaartspel voor verstrooiing en vermaak tot een set van 78 kaarten met diepgaande spirituele wijsheid. Was de Dwaas in de 14^e eeuw nog een maatschappelijke randfiguur, heden ten dage staat hij voornamelijk voor spiritueel potentieel. Sommige decks benadrukken zijn spirituele onbewustheid - de armoede van het leven zonder God -, andere benaderen het positiever en focussen op zijn kinderlijke onschuld en toekomstige mogelijkheden, die in beeld gebracht worden door de overige kaarten van de grote arcana. Arthur E. Waite (RWS-deck) noemde de dwaas: *de geest die op zoek is naar ervaring*.

In Bijbelse termen is de dwaas 'de verloren zoon' die de weg terug gaat naar zijn vader (lees: God), nadat hij eerst helemaal is vastgelopen in het (aardse) leven. •

De hindoeëgodin Durga

Als slaaf van zijn materiaal is de leerling in de wereld als een rusteloze dwaas voortbewogen door de elementen der vergankelijkheid. Waar hij het dierlijke, het vormonderworpen denken, hem voortdrijft. Het onvolkomen weten, de meening is echter ook het excuus voor de gebrekkigheid en plaatsvervanger van het weten zoolang begrenzing de begeleider is van den geest, die zich van het kindschap Gods nog niet bewust is. Zoolang is het denken aan vorm gebonden in ruimte en tijd. Voor de wetende kan het levenspel geen treurspel zijn, maar het blyspel van August de clomme. Daarom is de dwaas, de matzsteller, de excuus, de Jolly joker

B.Ph. van Bonnardt (1947)

De Dwaas is zich niet bewust van 'het kindschap Gods ...'

PRINTED IN BELGIUM

O LE FOU

© 1981, 1984 Philosophical Research Society, Inc.

Knapp-Hall Tarot (1929)
van de schrijver Manly P. Hall

De blinddoek verwijst naar spirituele blindheid.

FOOL

Classic Golden Dawn Tarot (2004)

De dwaas is hier puur en onschuldig 'als een kind' (Bijbel), met meesterschap over zijn diertlijke drijven (de wolf). Hij plukt een witte roos (zuiverheid) met vijf bloemblaadjes (verwijzing naar het pentagram) van een boom (symbool voor de ontwaakte kundalini-energie). In essentie is dit een beeld van het einde van een spirituele reis.

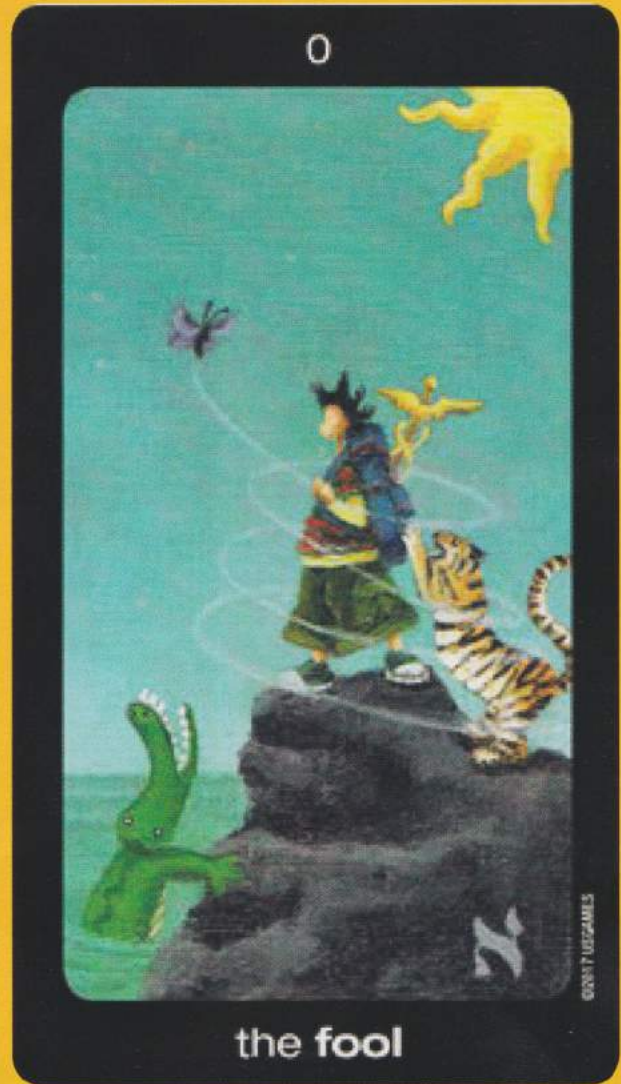

The Fool

De Haindl Tarot (1990) van de Duitse kunstenaar Hermann Haindl

Toelichting bij deck: 'De gewonde zwaan vertegenwoordigt de zondeval, het vertrek van de mensheid uit de tuin van Eden'. Deze symboliek is ontleend aan de Graalroman Parzifal, 'de reine dwaas', waarin de hoofdpersoon met zijn pijl en boog een onschuldige vogel (een zwaan in Wagners gelijknamige opera) doodt. Haindl legt hiermee een verband tussen de Dwaas van de tarot en de zoektocht naar de Heilige Graal.

the fool

The Sun and Moon Tarot (2011) van de Belgische Vanessa Decort

Zowel de spirituele gevaren als het groeipotentieel worden helder weergegeven.

THE FOOL

D'Morte-Disney deck (momenteel niet verkrijgbaar)

Pinokkio als de Dwaas is een schot in de roos! Carlo Lorenzini, de geestelijke vader van Pinokkio, was vrijmetselaar. Het verhaal van de houten pop (symbool voor spirituele onbewustheid) die op reis gaat en een mens wil worden van vlees en bloed, is een metafoor voor de reis van spiritueel ontwaken.

ANNE-MARIE WEGH SCHRIJFT BOEKEN OVER DE DIEPERE BETEKENIS VAN BIJBELVERHALEN EN BEGELEIDT STILTERE TRAITES. HAAR LAATSTE BOEK ONTRAFELT DE RELATIE TUSSEN JOHANNES DE DOPER EN JEZUS: 'JOHANNIS DE DOPER DIE JEZUS DE CHRISTUS WERD' (ISBN 9789082502305).

VOOR MEER INFORMATIE
www.anne-marie.eu